

**ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ
(ДПС)**

Львівська пл. 8, м. Київ, 04053, тел.: (044) 272-62-55
E-mail: post@tax.gov.ua, сайт: www.tax.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 43005393

від 26.09 2025 р. № 1048/2/99-00-24-01-02-02 На № _____ від _____ 20____ р.

**Комітет Верховної Ради України з
питань фінансів, податкової та
митної політики**

**Міністерство фінансів України
(код згідно з ЄДРПОУ 00013480)**

Державна податкова служба України розглянула лист Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики від 05.09.2025 № 04-32/10-2025/205506 (вх. ДПС № 763/2 від 05.09.2025) щодо питання застосування окремих норм податкового законодавства України та в додатку надає відповіді на запитання платників податків.

Повідомляємо також, що ініційовано питання щодо розміщення зазначених питань на Загальнодоступному інформаційно-довідковому ресурсі.

Додаток: на 20 арк. в 1 прим.

Заступник Голови

Сергій ЛИСЕЮК

Сідорова Юлія 284 18 21

Документ СЕД ДПС від 26.09.2025 № 1048/2/99-00-24-01-02-02
Підписувач: Лисеюк Сергій Миколайович
Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000B8213B00C936E100
Дієний з: 28.02.2025 по 27.02.2027

К
Державна податкова служба України
1048/2/99-00-24-01-02-02 від 26.09.2025

Ситуація: Фізична особа орендує земельну ділянку для розміщення тимчасової споруди (гаража), на якій встановлено тимчасову споруду – металевий гараж.

Питання: Чи може тимчасова споруда у вигляді металевого гаража бути віднесена до нежитлової нерухомості у розумінні підпункту «г» п.п. 14.1.129¹ Податкового кодексу України (далі – Кодекс) (гаражі – наземні та підземні, а також криті автомобільні стоянки)?

Відповідь:

Відповідно до п.п 14.1.129 п. 14.1 ст. 14 Кодексу об'єкти житлової нерухомості – будівлі, зареєстровані згідно із законодавством як об'єкти житлової нерухомості, дачні та садові будинки.

Об'єкти нежитлової нерухомості – будівлі, їх складові частини, що не є об'єктами житлової нерухомості (п.п. 14.1.129¹ п. 14.1 ст. 14 Кодексу).

До об'єктів нежитлової нерухомості відносяться: будівлі готельні – готелі, мотелі, кемпінги, пансіонати, ресторани та бари, туристичні бази, гірські притулки, табори для відпочинку, будинки відпочинку; будівлі офісні – будівлі фінансового обслуговування, адміністративно-побутові будівлі, будівлі для конторських та адміністративних цілей; будівлі торговельні – торгові центри, універмаги, магазини, криті ринки, павільйони та зали для ярмарків, станції технічного обслуговування автомобілів, їдальні, кафе, закусочні, бази та склади підприємств торгівлі й громадського харчування, будівлі підприємств побутового обслуговування; гаражі – гаражі (наземні й підземні) та криті автомобільні стоянки; будівлі промислові та склади; будівлі для публічних виступів (казино, ігорні будинки); господарські (присадибні) будівлі – допоміжні (нежитлові) приміщення, до яких належать сараї, хліви, гаражі, літні кухні, майстерні, вбиральні, погребі, навіси, котельні, бойлерні, трансформаторні підстанції тощо; інші будівлі.

Водночас, відповідно до ст. 181 Цивільного кодексу України (далі – ЦКУ) до нерухомих речей (нерухоме майно, нерухомість) належать земельні ділянки, а також об'єкти, розташовані на земельній ділянці, переміщення яких є неможливим без їх знецінення та зміни їх призначення.

Режим нерухомої речі може бути поширений законом і на інші речі, права на які підлягають державній реєстрації.

Право власності та інші речові права на нерухомі речі, обтяження цих прав, їх виникнення, перехід і припинення підлягають державній реєстрації (ст. 182 ЦКУ).

Державна реєстрація прав на нерухомість є публічною, здійснюється відповідним органом, який зобов'язаний надавати інформацію про реєстрацію

Продовження додатка
та зареєстровані права в порядку, встановленому Закону України від 01 липня 2004 року № 1952-IV «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень», зі змінами (далі – Закон № 1952).

Згідно п. 4 ст. 5 Закону № 1952 не підлягають державній реєстрації речові права та їх обтяження, зокрема, на тимчасові, некапітальні споруди, розташовані на земельній ділянці, переміщення яких можливе без їх знецінення та зміни призначення.

Враховуючи зазначене, тимчасова споруда у вигляді металевого гаража (без фундаменту) не вважається нерухомим майном (нерухомістю) оскільки не є капітальною будівлею та не підлягає державній реєстрації.

Ситуація: Відповідно до ст. 24 Кодексу законів про працю України працівник не може бути допущений до роботи без укладення трудового договору, оформленого наказом чи розпорядженням роботодавця, та без подання повідомлення до центрального органу виконавчої влади з питань забезпечення формування та реалізації державної політики з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування про прийняття працівника на роботу в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

ЗІР, категорія 135, підкатегорія 135.05, визначає, що надання роз'яснень щодо законодавства про працю у частині заповнення та подання повідомлення про прийняття працівника (домашнього працівника) на роботу, укладення гіг-контракту або припинення трудового договору належить до компетенції Міністерства економіки України, довкілля та сільського господарства України.

Згідно з КЗпП державний нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю юридичними особами незалежно від форми власності, виду діяльності та господарювання, а також фізичними особами, які використовують найману працю, здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду і контролю за додержанням законодавства про працю, а саме – Державна служба України з питань праці (Держпраці), у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

При цьому штрафи, передбачені частиною другою ст. 265 КЗпП, накладаються Держпрацею у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Питання: Чи вірно, що повідомлення про прийняття працівника на роботу подається до Державної податкової служби України як центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, тоді як роз'яснення щодо порядку його заповнення надає Міністерство економіки України?

Відповідь:

Повідомлення про прийняття працівника (домашнього працівника) на роботу/укладення гіг-контракту подається власником підприємства, установи, організації або уповноваженим ним органом (особою) чи фізичною особою (крім повідомлення про прийняття на роботу члена виконавчого органу господарського товариства, керівника підприємства, установи, організації), та/або резидентом Дія Сіті до територіальних органів Державної податкової служби за місцем обліку їх як платника єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, а фізичною особою, яка уклала трудовий договір з домашнім працівником, — за її податковою адресою (місцем проживання) до початку роботи працівника за укладеним трудовим договором та/або до початку виконання робіт (надання послуг) гіг-спеціалістом резидента Дія Сіті, тоді як роз'яснення щодо порядку його заповнення надає Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України.

Згідно з частиною четвертою ст. 24 Кодексу законів про працю України від 10 грудня 1971 року № 322-VIII, зі змінами, (далі – КЗпП) працівник не може бути допущений до роботи без укладення трудового договору, оформленого наказом чи розпорядженням роботодавця, та повідомлення центрального органу виконавчої влади з питань забезпечення формування та реалізації державної політики з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування про прийняття працівника на роботу в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

З домашніми працівниками укладається трудовий договір, який є основним документом, що засвідчує виникнення, зміну та припинення трудових відносин та визначає права та обов'язки сторін, а також є підставою для допуску домашнього працівника до роботи після здійснення роботодавцем повідомлення центрального органу виконавчої влади, який реалізує державну політику з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, про прийняття домашнього працівника на роботу в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України (частина друга ст. 173 прим. 3 КЗпП).

Крім того, згідно з частиною першою ст. 23 Закону України від 15 липня 2021 року № 1667-IX «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» (далі – Закон № 1667), який визначає організаційні, правові та фінансові засади функціонування правового режиму Дія Сіті, до початку виконання робіт (надання послуг) гіг-спеціалістом резидент Дія Сіті повідомляє про укладення гіг-контракту центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Кабінет Міністрів України постановою від 17 червня 2015 року № 413, зі змінами, (далі – Постанова № 413) визначив Порядок повідомлення Державній податковій службі та її територіальним органам про прийняття

Продовження додатка
працівника (домашнього працівника) на роботу / укладення гіг-контракту або припинення трудового договору з домашнім працівником.

Так, відповідно до Постанови № 413 повідомлення про прийняття працівника (домашнього працівника) на роботу/укладення гіг-контракту подається власником підприємства, установи, організації або уповноваженим ним органом (особою) чи фізичною особою (крім повідомлення про прийняття на роботу члена виконавчого органу господарського товариства, керівника підприємства, установи, організації), та/або резидентом Дія Сіті до територіальних органів Державної податкової служби за місцем обліку їх як платника єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, а фізичною особою, яка уклала трудовий договір з домашнім працівником, – за її податковою адресою (місцем проживання) за формою згідно з додатком 1 до Постанови № 413 до початку роботи працівника за укладеним трудовим договором та/або до початку виконання робіт (надання послуг) гіг-спеціалістом резидента Дія Сіті засобами електронного зв'язку з використанням електронного підпису відповідальних осіб, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису, відповідно до вимог законодавства у сфері електронного документообігу.

У разі припинення трудового договору з домашнім працівником фізична особа, яка уклала з ним трудовий договір, повідомляє територіальний орган Державної податкової служби за місцем її податкової адреси (місцем проживання) про факт і підстави припинення укладеного з домашнім працівником трудового договору за формою згідно з додатком 2 до Постанови № 413 протягом трьох днів з дня його звільнення.

Тобто, відповідно до положень Постанови № 413 органи ДПС лише приймають від власників підприємств, установ, організацій або уповноваженим ним органом (особою) чи фізичною особою, та/або резидентів Дія Сіті повідомлення про прийняття працівника (домашнього працівника) на роботу/укладення гіг-контракту або припинення трудового договору з домашнім працівником (далі – повідомлення), проте не регулюють питання трудових відносин, встановлених ст. 24, частиною другою ст. 173 прим. 3 КЗпП та частиною першою ст. 23 Закону № 1667.

Відповідно до п. 1 Положення про Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2025 року № 903, Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України (далі – Мінекономіки) є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує, зокрема, формування та реалізацію державної політики у сфері праці, зайнятості населення, трудової міграції, трудових відносин, соціального діалогу.

Отже, надання роз'яснень стосовно законодавства про працю в частині заповнення та подання повідомлень знаходиться в правовому полі Мінекономіки.

Відповідно до п. 1 Положення про Державну службу України з питань праці, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2015 року № 96, зі змінами, центральним органом виконавчої влади, який реалізує державну політику з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю, є Державна служба України з питань праці (далі – Держпраці).

Крім цього положеннями ст. 259 КЗпП визначено, що державний нагляд та контроль за додержанням законодавства про працю юридичними особами незалежно від форми власності, виду діяльності, господарювання, фізичними особами, які використовують найману працю, здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю, тобто Держпраці, та її територіальні органи у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

При цьому штрафи, зазначені в частині другій ст. 265 КЗпП, накладаються Держпраці, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Ситуація: Підприємство (платник податку на прибуток, з обсягом доходу, зазначеного у рядку 01 декларації, понад 40 млн грн, платник ПДВ) відносить до витрат суми «втраченого» податкового кредиту з ПДВ у зв'язку з nereєстрацією податкової накладної Продавцем.

Питання: Чи виникають податкові різниці з податку на прибуток на дату віднесення сум ПДВ до витрат, зокрема відповідно до ст. 139 та п.п. 140.5.10 п. 140.5 ст. 140 Кодекс?

Відповідь:

Відповідно до п. 44.1 ст. 44 Кодексу для цілей оподаткування платники податків зобов'язані вести облік доходів, витрат та інших показників, пов'язаних з визначенням об'єктів оподаткування та/або податкових зобов'язань, на підставі первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, інформації, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків і зборів, ведення яких передбачено законодавством.

Платникам податків забороняється формування показників податкової звітності, митних декларацій на підставі даних, не підтверджених документами, що визначені абзацом першим цього пункту.

Згідно з п. 44.2 ст. 44 Кодексу для обрахунку об'єкта оподаткування платник податку на прибуток використовує дані бухгалтерського обліку та фінансової звітності щодо доходів, витрат та фінансового результату до оподаткування.

Правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні визначено Законом України від 16

липня 1999 року № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (далі – Закон № 996-XIV) (зі змінами).

Згідно з частиною першою ст. 9 Закону № 996-XIV підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи.

Первинні документи можуть бути складені у паперовій або в електронній формі та повинні мати обов'язкові реквізити, визначені частиною другою ст. 9 Закону № 996-XIV.

Порядок створення, прийняття і відображення у бухгалтерському обліку, а також зберігання первинних документів, облікових реєстрів, бухгалтерської та іншої звітності, що ґрунтується на даних бухгалтерського обліку, підприємствами, їх об'єднаннями та госпрозрахунковими організаціями (крім банків) незалежно від форм власності, установ та організацій, основна діяльність яких фінансується за рахунок коштів бюджету, встановлено Положенням про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88; зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 05.06.1995 за № 168/704, зі змінами та доповненнями.

Відповідно до п.п. 134.1.1 п. 134.1 ст. 134 Кодексу об'єктом оподаткування податком на прибуток підприємств є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які визначені відповідними положеннями цього Кодексу.

Положеннями Кодексу не передбачено різниць для коригування фінансового результату до оподаткування на суми податку на додану вартість, що не підтверджені належним чином зареєстрованими податковими накладними.

Такі операції відображаються згідно з правилами бухгалтерського обліку при формуванні фінансового результату до оподаткування та відповідно, об'єкта оподаткування податком на прибуток підприємств.

Регулювання питань методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту, затверджує національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі, інші нормативно-правові акти щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності (частина друга ст. 6 Закону № 996-XIV).

Отже, питання порядку формування витрат у бухгалтерському обліку на суми податку на додану вартість, що не підтверджені належним чином зареєстрованими податковими накладними, на підставі первинних документів, належить до компетенції Міністерства фінансів України.

Ситуація:

У зв'язку з набранням чинності Закону № 4536, просимо надати роз'яснення щодо змін до ст. 46 Закону № 3817: Для фізичних осіб – підприємців, які не мають найманих працівників та здійснюють роздрібну торгівлю підакцизними товарами (алкоголь, тютюн, пальне тощо) за наявності відповідної ліцензії, з жовтня цього року встановлюється нова вимога:

- загальний місячний оподатковуваний дохід повинен бути не меншим за два розміри мінімальної заробітної плати (тобто 16 000 грн),
- для підприємців, які провадять діяльність на відстані не менше ніж 50 км від м. Києва та обласних центрів, мінімальний дохід може становити 1,5 розміру мінімальної заробітної плати.

Питання 1: Яким чином визначатиметься загальний місячний оподатковуваний дохід фізичної особи – підприємця на загальній системі оподаткування для дотримання цієї норми?

Уточнення: Наразі відсутні будь-які нормативно-правові акти, які зобов'язують ФОП розраховувати загальний місячний оподатковуваний дохід.

Для цілей сплати ПДФО та військового збору ФОП визначає суму чистого оподаткованого доходу за результатами звітного календарного року.

Питання 2: Яким чином має визначатися дохід ФОП на загальній системі протягом трьох послідовних місяців для дотримання вимоги, встановленої Законом № 3817.

Уточнення: Просимо навести алгоритм розрахунку загального місячного оподаткованого доходу ФОП, починаючи з жовтня 2025 року.

Відповідь на питання 1 - 2:

Оподаткування доходів, отриманих фізичною особою – підприємцем від провадження господарської діяльності, крім осіб, що обрали спрощену систему оподаткування, встановлено ст. 177 Кодексу.

Згідно з п. 177.2 ст. 177 Кодексу об'єктом оподаткування фізичних осіб – підприємців (крім осіб, що обрали спрощену систему оподаткування) є чистий оподатковуваний дохід, тобто різниця між загальним оподатковуваним доходом (виручка у грошовій та негрошовій формі) і документально підтвердженими витратами, пов'язаними з господарською діяльністю такої фізичної особи – підприємця.

При цьому п. 177.10 встановлено, що фізичні особи – підприємці зобов'язані вести облік доходів і витрат та мати підтверджуючі документи щодо походження товару. Облік доходів і витрат може вестися в паперовому та/або електронному вигляді, у тому числі через електронний кабінет (п. 177.10 ст. 177 Кодексу).

Продовження додатка

Облік доходів і витрат від здійснення діяльності з роздрібною торгівлі паливом, з роздрібною торгівлі алкогольними напоями та/або тютюновими виробами, яка здійснюється за адресою місця роздрібною торгівлі паливом, ведеться окремо від обліку доходів і витрат від здійснення інших видів господарської діяльності (абзац третій п. 177.10 ст. 177 Кодексу).

Типова форма, за якою здійснюється облік доходів і витрат фізичними особами – підприємцями, затверджено наказом Міністерства фінансів України від 13.05.2021 № 261, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.06.2021 за № 865/36487.

Відповідно до Положення про Міністерство фінансів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 375, головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію єдиної державної податкової політики є Міністерство фінансів України.

Зважаючи на нагальність, ДПС опрацьовує зазначене питання з Міністерством фінансів України з метою встановлення єдиної позиції.

Ситуація: У зв'язку з набранням чинності Закону № 4536, просимо надати роз'яснення щодо змін до ст. 46 Закону № 3817: Для фізичних осіб – підприємців, які здійснюють роздрібну торгівлю підакцизними товарами (алкоголь, тютюн, паливо тощо) за наявності відповідної ліцензії, з жовтня цього року встановлюється нова вимога:

- загальний місячний оподатковуваний дохід повинен бути не меншим за два розміри мінімальної заробітної плати (тобто 16 000 грн),
- для підприємців, які провадять діяльність на відстані не менше ніж 50 км від м. Києва та обласних центрів, мінімальний дохід може становити 1,5 розміру мінімальної заробітної плати.

Питання 1: Чи поширюється зазначена вимога на ФОП – платників єдиного податку, які на підставі отриманої ліцензії здійснюють роздрібну торгівлю пивом, сидром, пері (без додавання спирту) та столовими винами?

Уточнення: У разі позитивної відповіді – просимо надати алгоритм визначення загального місячного оподаткованого доходу ФОП, починаючи з жовтня 2025 року.

Питання 2: Яким чином має здійснюватися обчислення відстані у 50 км до найближчого обласного, з метою визначення, який саме показник мінімального доходу (16 000 чи 12 000 грн) необхідно враховувати при дотриманні вимог закону?

Відповідь на питання 1 – 2:

Правові засади застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності, а також справляння єдиного податку встановлені главою 1 розділу XIV Кодексу.

Підпунктом 3 п.п. 291.5.1 п. 291.5 ст. 291 Кодексу передбачено, що не можуть бути платниками єдиного податку першої – третьої груп суб'єкти господарювання (юридичні особи та фізичні особи – підприємці), які здійснюють виробництво, експорт, імпорт, продаж підакцизних товарів (крім роздрібного продажу паливно-мастильних матеріалів в емностях до 20 літрів та діяльності фізичних осіб, пов'язаної з роздрібним продажем пива, сидру, пері (без додання спирту) та столових вин).

Порядок визначення доходів та їх склад для платників єдиного податку першої – третьої груп встановлено ст. 292 Кодексу.

Відповідно до Положення про Міністерство фінансів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 375, головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію єдиної державної податкової політики є Міністерство фінансів України.

Зважаючи на нагальність, ДПС опрацьовує зазначене питання з Міністерством фінансів України з метою встановлення єдиної позиції.

Ситуація: У зв'язку зі змінами, внесеними Законом України від 31 липня 2025 року № 4564-IX до статті 12 Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» щодо внесків учасників до додаткового капіталу товариства, просимо надати відповідь на наступне питання.

Питання 1: Якщо статутом товариства буде передбачено право учасника на отримання внеску до додаткового капіталу (зокрема, у разі його виходу з товариства), то які податкові наслідки виникатимуть у такому випадку?

Уточнення: Якими нормами Кодексу слід керуватися у таких випадках?

Відповідь:

Правовий статус товариств з обмеженою відповідальністю та товариств з додатковою відповідальністю, порядок їх створення, діяльності та припинення, права та обов'язки їх учасників визначено Законом України від 06 лютого 2018 року № 2275-VIII «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» (далі – Закон № 2275) (зі змінами та доповненнями).

Розмір статутного капіталу товариства складається з номінальної вартості часток його учасників, виражених у національній валюті України (частина перша ст. 12 Закону № 2275).

Відповідно до частини четвертої ст. 12 Закону № 2275 окремо від статутного капіталу товариства статутом товариства може передбачатися

Продовження додатка

створення додаткового капіталу товариства за рахунок вкладів (внесків) його учасників. Вклади (внески) до додаткового капіталу товариства вносяться учасниками товариства без зміни номінальної вартості або зміни розміру статутного капіталу товариства.

У рішенні загальних зборів учасників товариства про залучення вкладу (внеску) учасника товариства до додаткового капіталу товариства визначається розмір такого вкладу (внеску). Вкладом (внеском) учасника товариства до додаткового капіталу товариства можуть бути гроші, цінні папери, інше майно, якщо інше не встановлено законом.

Згідно з частиною п'ятою ст. 12 Закону № 2275 правовий режим майна, внесеного до додаткового капіталу товариства, порядок розпорядження майном ним, зміст прав та обов'язків учасників товариства, а також порядок взаємовідносин між ними або між учасниками товариства та товариством можуть визначатися статутом товариства та/або корпоративним договором.

Учасник товариства, частка якого у статутному капіталі товариства становить менше 50 відсотків, може вийти з товариства у будь-який час без згоди інших учасників (частина перша ст. 24 Закону № 2275).

Учасник товариства, частка якого у статутному капіталі товариства становить 50 або більше відсотків, може вийти з товариства за згодою інших учасників. Статутом товариства може бути встановлено, що учасник товариства, частка якого у статутному капіталі товариства становить 50 або більше відсотків, може вийти з товариства без згоди інших учасників. Відповідне положення включається до статуту товариства або виключається з нього одностайним рішенням загальних зборів учасників, у яких взяли участь усі учасники товариства (частина друга ст. 24 Закону № 2275).

Учасник вважається таким, що вийшов з товариства, з дня державної реєстрації його виходу. Вихід учасника з товариства, внаслідок якого у товаристві не залишиться жодного учасника, забороняється (частина п'ята ст. 24 № 2275).

Отже, повернення коштів, внесених учасником товариства як вклад до додаткового капіталу такого товариства та відповідно відображених у бухгалтерському обліку, не є підставою для коригування фінансового результату до оподаткування.

Регулювання питань методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку, затверджує національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі, інші нормативно-правові акти щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності (частина друга ст. 6 Закону України від 16 липня 1999 року № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», зі змінами).

Питання 2: Чи підлягає оподаткуванню податком на доходи фізичних осіб та військовим збором сума (вартість) внеску при його поверненні учаснику?

Уточнення: Якими нормами ПКУ слід керуватися у таких випадках?

Відповідь:

Правовий статус товариств з обмеженою відповідальністю та товариств з додатковою відповідальністю, порядок їх створення, діяльності та припинення, права та обов'язки їх учасників визначено Законом України від 06 лютого 2018 року № 2275-VIII «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» (далі – Закон № 2275) (зі змінами та доповненнями).

Розмір статутного капіталу товариства складається з номінальної вартості часток його учасників, виражених у національній валюті України (частина перша ст. 12 Закону № 2275).

Відповідно до частини четвертої ст. 12 Закону № 2275 окремо від статутного капіталу товариства статутом товариства може передбачатися створення додаткового капіталу товариства за рахунок вкладів (внесків) його учасників. Вклади (внески) до додаткового капіталу товариства вносяться учасниками товариства без зміни номінальної вартості або зміни розміру статутного капіталу товариства.

У рішенні загальних зборів учасників товариства про залучення вкладу (внеску) учасника товариства до додаткового капіталу товариства визначається розмір такого вкладу (внеску). Вкладом (внеском) учасника товариства до додаткового капіталу товариства можуть бути гроші, цінні папери, інше майно, якщо інше не встановлено законом.

Згідно з частиною п'ятою ст. 12 Закону № 2275 правовий режим майна, внесеного до додаткового капіталу товариства, порядок розпорядження майном ним, зміст прав та обов'язків учасників товариства, а також порядок взаємовідносин між ними або між учасниками товариства та товариством можуть визначатися статутом товариства та/або корпоративним договором.

При поверненні додаткового капіталу, внесеного учасниками товариства, оподаткування податком на доходи фізичних осіб та військовим збором залежить від правового режиму майна, внесеного до додаткового капіталу товариства, який визначений статутом товариства та/або корпоративним договором.

Порядок оподаткування доходів, отриманих фізичними особами, регламентується розділом IV Кодексу. Відповідно до п.п. 163.1.1 п. 163.1 ст. 163 Кодексу об'єктом оподаткування податком на доходи фізичних осіб резидента є загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід.

Повний перелік доходів, які включаються до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку визначено п.п. 164.2 п. 164.2 ст. 164 Кодексу, до яких, зокрема, включаються інші доходи, крім зазначених у ст. 165 Кодексу.

Підпунктом 165.1.31 п. 165.1 ст. 165 Кодексу передбачено, що не включається до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу основна сума поворотної фінансової допомоги, наданої платником податку іншим особам, яка повертається йому, основна сума поворотної фінансової допомоги, що отримується платником податку.

Отже, сума (вартість) внеску до додаткового капіталу товариства при його поверненні учаснику не включається до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку у разі, якщо таке повернення здійснюється в межах фактичного внеску.

У разі збільшення розміру вкладу (внеску), сума перевищення включається до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу учасника товариства як інші доходи та оподатковується податком на доходи фізичних осіб та військовим збором на загальних підставах.

Водночас зазначаємо, що порушене питання потребує внесення змін до Кодексу.

Ситуація: Резидент безоплатно отримав ТМЦ від нерезидента та оприбуткував їх у бухгалтерському обліку за справедливою вартістю (Дт 281 – Кт 718).

Питання 1: Чи враховуються такі отримані ТМЦ для визначення критерію пов'язаності осіб відповідно до п.п. 14.1.159 п. 14.1 ст. 14 Кодексу, який набирає чинності з 2025 року згідно із Законом України від 18 червня 2024 року № 3813-ІХ «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей податкового адміністрування під час воєнного стану для платників податків з високим рівнем добровільного дотримання податкового законодавства»?

Відповідь:

Законом України від 18 червня 2024 року № 3813-ІХ «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей податкового адміністрування під час воєнного стану для платників податків з високим рівнем добровільного дотримання податкового законодавства» п.п. «а» п.п. 14.1.159 п. 14.1 ст. 14 Кодексу доповнено новими абзацами, згідно з якими розширені критерії пов'язаності осіб, зокрема, згідно з абзацом тринадцятим цього підпункту одним із критеріїв пов'язаної особи для юридичних осіб є вартість продукції (товарів, робіт, послуг), придбаної юридичною особою – резидентом в іншій окремій юридичній особі – нерезидента або окремого іноземного утворення без статусу юридичної особи (в тому числі у нерезидента, який провадить господарську діяльність через постійне представництво на території України) протягом календарного року, що становить 75 і більше відсотків вартості продукції (товарів, робіт, послуг), придбаної такою особою у всіх нерезидентів, за умови що сума таких операцій з придбання становить 50 і

Продовження додатка
 більше відсотків загальної вартості продукції (товарів, робіт, послуг), придбаної такою юридичною особою – резидентом.

Згідно з п.п. 14.1.202 п. 14.1 ст. 14 Кодексу до продажу товарів, зокрема відносяться операції з безоплатного надання товарів.

Враховуючи викладене, ТМЦ, отримані від нерезидента враховуються для визначення критерію пов'язаності осіб відповідно до п.п. 14.1.159 п. 14.1 ст. 14 Кодексу.

Питання 2: Чи підлягає коригуванню фінансовий результат до оподаткування на збільшення за п.п. 140.5.4 п. 140.5 ст. 140 Кодексу на 30% справедливої вартості таких ТМЦ?

Відповідь:

Об'єктом оподаткування податком на прибуток підприємств згідно з абзацом першим п.п. 134.1.1 п. 134.1 ст. 134 Кодексу є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які визначені відповідними положеннями Кодексу.

Підпунктом 140.5.4 п. 140.5 ст. 140 Кодексу встановлено, що фінансовий результат податкового (звітного) періоду збільшується на суму 30 відсотків вартості товарів, у тому числі необоротних активів (крім активів з права користування за договорами оренди), робіт та послуг (крім операцій, зазначених у п. 140.2 та п.п. 140.5.6 п. 140.5 ст. 140 Кодексу, та операцій, визнаних контрольованими відповідно до ст. 39 цього Кодексу), придбаних у:

неприбуткових організацій, внесених до Реєстру неприбуткових установ та організацій на дату такого придбання, крім випадків, коли сума вартості товарів, у тому числі необоротних активів (крім активів з права користування за договорами оренди), робіт та послуг, придбаних у таких організацій, сукупно протягом звітного (податкового) року не перевищує 25 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року, та крім бюджетних установ, Накопичувального фонду, недержавних пенсійних фондів і неприбуткової організації, яка є об'єднанням страховиків, якщо участь страховика у такому об'єднанні є умовою проведення діяльності такого страховика відповідно до закону;

нерезидентів (у тому числі пов'язаних осіб – нерезидентів), зареєстрованих у державах (на територіях), включених до переліку держав (територій), затвердженого Кабінетом Міністрів України відповідно до п.п. 39.2.1.2 п.п. 39.2.1 п. 39.2 ст. 39 Кодексу;

нерезидентів, організаційно-правова форма яких включена до переліку, затвердженого Кабінетом Міністрів України відповідно до п.п. «г» п.п. 39.2.1.1

п.п. 39.2.1 п. 39.2 ст. 39 Кодексу, які не сплачують податок на прибуток (корпоративний податок), у тому числі податок з доходів, отриманих за межами держави реєстрації таких нерезидентів, та/або не є податковими резидентами держави, в якій вони зареєстровані як юридичні особи.

Вимоги цього підпункту не застосовуються платником податку, якщо операція не є контрольованою та сума таких витрат підтверджується платником податку за цінами, визначеними за принципом «витягнутої руки» відповідно до процедури, встановленої ст. 39 цього Кодексу, але без подання звіту.

Отже, враховуючи те, що при здійсненні операцій підприємства з безоплатного отримання ТМЦ від нерезидента витрати таким резидентом не були понесені, то різниця для коригування фінансового результату до оподаткування згідно з п.п. 140.5.4 п. 140.5 ст. 140 Кодексу не виникає.

Ситуація: Особа-контролер контрольованої іноземної компанії (далі – КІК) заповнює реквізит 32 Звіту про КІК (операції КІК з нерезидентами – пов’язаними особами).

Питання 1: Чи необхідно заповнювати цей реквізит, якщо КІК здійснює операції з резидентами України (у тому числі з особою-контролером)?

Відповідь:

Наказом Міністерства фінансів України від 25.08.2022 № 254 затверджено форму Звіту про КІК, скорочену форму Звіту про КІК та Порядок заповнення Звіту про КІК, скороченої форми Звіту про КІК і подання до контролюючого органу (далі – Порядок № 254).

Відповідно до пункту 32 розділу II Порядку № 254 у графі 32 зазначається перелік операцій КІК із нерезидентами – пов’язаними особами, з повним переліком операцій, проведених з такими нерезидентами (зазначається повне найменування нерезидента, назва держави (території), код країни та код платника податку).

Враховуючи викладене у графі 32 Звіту про КІК зазначають всі без виключення операції КІК, проведені із нерезидентами – пов’язаними особами відносно такої КІК. Така інформація відображається по кожній операції окремо без її деталізації.

Разом з тим, для отримання повної відповіді на питання рекомендуємо звернутися для отримання індивідуальної податкової консультації відповідно до ст. 52 Кодексу із зазначенням фактичних обставин та детальної інформації щодо КІК.

Питання 2: Чи необхідно заповнювати реквізити 31, 32 та 33 у разі здійснення операцій, що не впливають на фінансовий результат (наприклад, отримання позик, перерахування/отримання авансів)?

Відповідь:

Кодексом та Порядком № 254 не визначено винятку щодо відображення операцій залежно від фінансового результату до оподаткування таких операцій.

Відповідно до пунктів 31-33 розділу II Порядку № 254 у графах 31-33 відображаються операції КІК з нерезидентами, із зазначенням: повного переліку операцій, проведених з таким нерезидентом, по кожній операції окремо, повного найменування нерезидента, назви держави (території), коду країни, коду платника податку, зокрема:

у графі 31 зазначається перелік операцій КІК із нерезидентами, що зареєстровані у державах (на територіях), що включені до переліку держав (територій), затвердженого Кабінетом Міністрів України відповідно до п.п. 39.2.1.2 п.п. 39.2.1 п. 39.2 ст. 39 розділу I Кодексу;

у графі 32 зазначається перелік операцій КІК із нерезидентами – пов'язаними особами;

у графі 33 зазначається перелік операцій КІК з нерезидентами, організаційно-правова форма яких включена до переліку, затвердженого Кабінетом Міністрів України відповідно до п.п. «г» п.п. 39.2.1.1 п.п. 39.2.1 п. 39.2 ст. 39 розділу I Кодексу.

Ситуація: Підприємство встановило сонячну електростанцію для власних потреб (не для продажу електроенергії), яка складається з панелей на даху, інвертора та акумуляторів для накопичення електроенергії.

Питання 1: До якої групи основних засобів для цілей податкового обліку слід віднести цей об'єкт?

Відповідь:

Відповідно до п.п. 14.1.138 п. 14.1 ст. 14 Кодексу основні засоби – матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалин наданих у користування ділянок надр (крім вартості землі, незавершених капітальних інвестицій, автомобільних доріг загального користування, бібліотечних і архівних фондів, матеріальних активів, вартість яких не перевищує 20000 гривень, невиробничих основних засобів і нематеріальних активів), що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку, вартість яких перевищує 20000 гривень і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік).

Об'єктом оподаткування податком на прибуток підприємств відповідно до п.п. 134.1.1 п. 134.1 ст. 134 Кодексу є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до

Продовження додатка
національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які визначені відповідними положеннями цього Кодексу.

Згідно з п.п. 138.3.1 п. 138.3 ст. 138 Кодексу розрахунок амортизації основних засобів та нематеріальних активів здійснюється відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності з урахуванням обмежень, встановлених п.п. 14.1.138 п. 14.1 ст. 14 Кодексу, пп. 138.3.2 - 138.3.4 п. 138.3 ст. 138 Кодексу. При такому розрахунку застосовуються методи нарахування амортизації, передбачені національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

Відповідно до п.п. 138.3.2 п. 138.3 ст. 138 Кодексу терміни «невиробничі основні засоби», «невиробничі нематеріальні активи» означають відповідно основні засоби, нематеріальні активи, не призначені для використання в господарській діяльності платника податку.

Класифікація груп основних засобів та інших необоротних активів, а також мінімально допустимі строки їх амортизації в податковому обліку визначені у п.п. 138.3.3 п. 138.3 ст. 138 Кодексу.

При цьому класифікація основних засобів за групами у податковому обліку та бухгалтерському обліку є аналогічною.

Для обрахунку об'єкта оподаткування платник податку на прибуток використовує дані бухгалтерського обліку та фінансової звітності щодо доходів, витрат та фінансового результату до оподаткування (п. 44.2 ст. 44 Кодексу).

Отже, для цілей застосування п.п. 138.3.3 п. 138.3 ст. 138 Кодексу основні засоби відносяться до тієї категорії, до якої їх віднесено у бухгалтерському обліку.

Регулювання питань методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту, затверджує національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі, інші нормативно-правові акти щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності (абзац перший частини другої ст. 6 Закону України від 16 липня 1999 року № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», зі змінами).

Отже, з питання віднесення об'єкта основних засобів у бухгалтерському обліку до певної групи з метою нарахування амортизації, доцільно звернутись до Міністерства фінансів України.

Питання 2: Чи необхідно подавати форму № 20-ОПП?

Відповідь:

З метою проведення податкового контролю платники податків згідно з п. 63.3 ст. 63 Кодексу підлягають реєстрації або взяттю на облік у контролюючих органах за місцезнаходженням юридичних осіб, відокремлених підрозділів юридичних осіб, місцем проживання особи (основне місце обліку), а також за місцем розташування (реєстрації) їх підрозділів, рухомого та нерухомого майна, об'єктів оподаткування або об'єктів, які пов'язані з оподаткуванням або через які провадиться діяльність (далі – об'єкти оподаткування) (неосновне місце обліку).

Об'єктами оподаткування є майно та дії, у зв'язку з якими у платника податків виникають обов'язки щодо сплати податків та зборів.

Платник податків зобов'язаний стати на облік у відповідних контролюючих органах за основним та неосновним місцем обліку, повідомляти про всі об'єкти оподаткування контролюючі органи за основним місцем обліку згідно з Порядком обліку платників податків і зборів, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 09.12.2011 № 1588, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 29.12.2011 за № 1562/20300 (далі – Порядок).

Згідно з п. 8.4 розділу VIII Порядку заяви про об'єкти оподаткування або об'єкти, пов'язані з оподаткуванням або через які провадиться діяльність, за формою № 20-ОПП (далі – заява № 20-ОПП), подається протягом 10 робочих днів після їх реєстрації, створення чи відкриття до контролюючого органу за основним місцем обліку платника податків.

Під час надання заяви № 20-ОПП застосовується принцип укрупнення інформації, яка надається про об'єкт оподаткування.

Принцип укрупнення інформації не застосовується під час надання інформації про об'єкти рухомого та нерухомого майна, які підлягають реєстрації у відповідному державному органі з отриманням відповідного реєстраційного номера.

У разі, якщо подається інформація про сонячну електростанцію, яка використовується виключно для власних потреб (не для продажу електроенергії), та її використання безпосередньо пов'язане із веденням господарської діяльності, суб'єкту господарювання достатньо повідомити контролюючий орган про об'єкти оподаткування, на території яких вона розташовується. Отже, у заяві № 20-ОПП зазначається інформація про територію та/або приміщення, будівлю, споруду тощо, де встановлена/зберігається сонячна електростанція із обранням відповідного коду для типу об'єкта оподаткування, що найбільше відповідає його функціональному призначенню.

Ситуація :

Підприємство – продавець 13.08.2025 склало розрахунок коригування на зменшення до податкової накладної у зв'язку із поверненням товару покупцем. Розрахунок коригування зареєстрований в Єдиному реєстрі податкових накладних (далі – ЄРПН) покупцем (платником ПДВ) 05.09.2025.

Питання: За який звітний (податковий) період продавець зобов'язаний відобразити у податковій декларації з ПДВ розрахунок коригування на зменшення (« - »)?

Відповідь:

Правові основи оподаткування ПДВ встановлено розділом V, підрозділами 2 та 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу.

Відповідно до п. 192.1 ст. 192 Кодексу якщо після постачання товарів/послуг здійснюється будь-яка зміна суми компенсації їх вартості, включаючи наступний за постачанням перегляд цін, перерахунок у випадках повернення товарів/послуг особі, яка їх надала, або при поверненні постачальником суми попередньої оплати товарів/послуг, суми податкових зобов'язань та податкового кредиту постачальника та отримувача підлягають відповідному коригуванню на підставі розрахунку коригування до податкової накладної, складеному в порядку, встановленому для податкових накладних, та зареєстрованому в ЄРПН.

Розрахунок коригування, складений постачальником товарів/послуг до податкової накладної, яка складена на отримувача – платника податку, підлягає реєстрації в ЄРПН отримувачем (покупцем) товарів/послуг, якщо передбачається зменшення суми компенсації вартості товарів/послуг їх постачальнику, для чого постачальник надсилає складений розрахунок коригування отримувачу.

Згідно з п.п. 192.1.1 п. 192.1 ст. 192 Кодексу якщо внаслідок такого перерахунку відбувається зменшення суми компенсації на користь платника податку – постачальника, то:

а) постачальник відповідно зменшує суму податкових зобов'язань за результатами податкового періоду, протягом якого був проведений такий перерахунок;

б) отримувач відповідно зменшує суму податкового кредиту за результатами такого податкового періоду в разі, якщо він зареєстрований як платник податку на дату проведення коригування, а також збільшив податковий кредит у зв'язку з отриманням таких товарів/послуг.

Постачальник має право зменшити суму податкових зобов'язань лише після реєстрації в ЄРПН розрахунку коригування до податкової накладної.

З метою отримання продавцем зареєстрованого в ЄРПН розрахунку коригування, що підлягає реєстрації в ЄРПН покупцем, такий продавець надсилає в електронному вигляді запит до ЄРПН, за яким отримує в електронному вигляді повідомлення про реєстрацію розрахунку коригування в ЄРПН та розрахунок коригування в електронному вигляді. Такий розрахунок коригування вважається зареєстрованим в ЄРПН та отриманим продавцем (п. 201.10 ст. 201 Кодексу).

Реєстрація податкових накладних та/або розрахунків коригування до податкових накладних в ЄРПН повинна здійснюватися з урахуванням граничних строків, визначених абзацами п'ятнадцятим-вісімнадцятим п. 201.10 ст. 201 Кодексу, зокрема:

для податкових накладних/розрахунків коригування до податкових накладних, складених з 1 по 15 календарний день (включно) календарного місяця, — до останнього дня (включно) календарного місяця, в якому вони складені;

для податкових накладних/розрахунків коригування до податкових накладних, складених з 16 по останній календарний день (включно) календарного місяця, — до 15 календарного дня (включно) календарного місяця, наступного за місяцем, в якому вони складені;

для розрахунків коригування, складених постачальником товарів/послуг до податкової накладної, що складена на отримувача — платника податку, в яких передбачається зменшення суми компенсації вартості товарів/послуг їх постачальнику, — протягом 15 календарних днів з дня отримання такого розрахунку коригування до податкової накладної отримувачем (покупцем).

При цьому тимчасово, протягом дії воєнного стану в Україні та шести місяців після місяця, в якому воєнний стан буде припинено або скасовано, реєстрація податкових накладних та/або розрахунків коригування до податкових накладних у ЄРПН здійснюється з урахуванням граничних строків визначених абзацами другим — четвертим п. 89 підрозділу 2 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу, а саме :

для податкових накладних/розрахунків коригування до податкових накладних, складених з 1 по 15 календарний день (включно) календарного місяця, — до 5 календарного дня (включно) календарного місяця, наступного за місяцем, в якому вони складені;

для податкових накладних/розрахунків коригування до податкових накладних, складених з 16 по останній календарний день (включно) календарного місяця, — до 18 календарного дня (включно) календарного місяця, наступного за місяцем, в якому вони складені;

для розрахунків коригування, складених постачальником товарів/послуг до податкової накладної, що складена на отримувача — платника податку, в яких передбачається зменшення суми компенсації вартості товарів/послуг їх постачальнику, — протягом 18 календарних днів з дня отримання такого розрахунку коригування до податкової накладної отримувачем (покупцем).

Отже, зменшення податкових зобов'язань з ПДВ продавцем (в т.ч. за результатами проведеного перерахунку у зв'язку із поверненням товару покупцем) на підставі розрахунку коригування, зареєстрованого в ЄРПН покупцем — платником ПДВ відображається постачальником у податковій декларації з ПДВ:

за звітний (податковий) період, у якому здійснено перерахунок та складено такий розрахунок коригування – у разі своєчасної реєстрації в ЄРПН такого розрахунку коригування;

за звітний (податковий) період, у якому такий розрахунок коригування зареєстровано в ЄРПН – у разі несвоєчасної реєстрації такого розрахунку коригування в ЄРПН.
